

FOTO: TIM SUNDSTRÖM

Medeltidsdag i Vildsvinet Örebro

De flesta kollektivhus ordnar pubkvällar, fester och tävlingar av olika slag. I Vildsvinet i Örebro har man även en egen medeltidsdag, berättar Monica Lind Gothnier.

Lördag den 21 maj var det medeltidsdag i kollektivhuset igen. Det har numera blivit ett återkommande inslag de senaste åren med undantag av ett par års uppehåll.

Vi som arrangerar har förstått att den uppskattas. Det är nog därför vi fortsatt är efter år, trots mycket arbete bakom.

Redan i februari beställer vi lamm eller vildsvin som ska helgrillas. Även riddarna kontaktas då.

De sista två åren har det blivit lamm. Vildsvinet beställde vi av en jägare i Sörmland. Det var alltid lika spännande att se hur stort vildsvin han har skjutit. Med lamm är det lättare, vikten brukar ligga runt 20 kg.

Grillning i sex timmar

Ett dygn före medeltidsdagen marinerades

lammets och tidigt på lördagsmorgonen grävdes en grillgrop av en pigg pubgrupp och lammets bands fast på spettet. Sen grilades det under rotation i ca sex timmar.

Under dagens gång samlas både gamla och unga runt grillningen. Det blir en naturlig samlingspunkt där ofta frivilliga vill vara med och hjälpa till och snurra på grillspettet. Jättetrevligt!

Tidsenliga kläder

Allt eftersom dagen går sprider sig en angenäm doft över gården från grillningen.

Kl. 13 brukar vara start på dagen. Då ska helst allt vara klart. Flaggor och medeltida tält ska vara uppsatta. Vi ska vara ombytta till tidsenliga kläder. All mat ska vara förberedd så långt det går. Rotfrukterna skär vi upp kvällen innan. Dryckesståndet ska vara klart.

Kl. 14 drar lekarna igång. I år skötes de av ungdomarna Alva & Elin, vilket var lyckat. Samtidigt tändes grillarna för pinnbröd, äpplen och för tennjutning. Det stod Ami och Johanna för. Det uppskattas framför allt av alla barn.

I år hade vi också levande musik. Ragge & Mattias gick omkring och underhöll, vilket skapade rätt medeltidsstämning.

Kl. 17 intog riddarna med hästar och vapnare vår äng. Där blev det tornerspel på riktigt medeltida vis.

Guran som var konferencier försökte få igång publiken med jubel och buande.

Efter tornerspelet var det dags för mat. Riddarna bjuds först enligt tradition.

Menyn bestod av helstekt lamm, grillade rotfrukter, rökta korvar, russin, rostade nötter och mandlar, vitlökssås samt hem-bakt bröd med honungsmör.

Mys vid elden

Senare på kvällen samlas alltid några vid den falnande elden. Ibland tas något instrument fram och det blir sång. Andra bara myser vid elden. Många är trötta efter denna dag så kvällen brukar inte bli lång. För pubgruppen återstår ihop-plockning och städning nästa dag.

Som vanligt hade vi tur med vädret. Sol och uppehåll hela dagen!

MONICA LINDH, PUBGRUPPEN

Styrelsen besökte Tre Portar i Skarpnäck

STYRELSEN I KOLLEKTIVHUS NU förlade sitt möte den 21 maj till Tre Portar, som funnits sedan 1986 och alltså har 25 år på nacken. Det ligger i närheten av tunnelbanans ändhållplats Skarpnäck i Stockholm. Det består av 52 hyreslägenheter. Namnet tyder på att det har tre ingångar, tre portar. Här är alla åldrar välkomna.

Svante Tidholm, som bott där i åtta år, visade oss runt och informerade. Hans dotter som är fem månader kommer att ha många kompisar att leka med.

Matlag och massor med aktiviteter

Det är populärt att bo här. Matlagen är välorganiserade. Det bjuds på gemensam mat tisdag-fredag. Även några som inte bor i huset deltar. Ekologiskt så långt det går. David Fahlberg svarar för inköp och har upparbetat kontakter som gör att de boende även kan få beställa hem till det egna hushållet.

Det finns snickeri, ateljé, bastu, lektrum för barn, gästrum och en fin gård.

Vad krävs för att få bo här?

Hyresvärd är Stockholmshem, men förmedling sker av den kommunala bostadsförmedlingen. Husets informationsgrupp informerar intressenter om vad det innebär att bo i kollektivhuset som att delta i matlag och städning av gemensamma utrymmen och i husmöten.

FOTO: DICK URBAN VESTBRO

Svante Tidholm i Tre Portar berättar om sitt hus för John Fletcher, Anne Demérus, Karin Yttergren-Sahli, Yvonne Segerheden, Birgitta Nordström och Nils Assarson.

Här som på andra håll kan folk förklara sig villiga att ställa upp på allt som krävs men sedan inte göra det. Då hjälper Stockholmshem dem att flytta till något likvärdigt.

Det är alltid trevligt att få besöka andra kollektivhus. Tack för att vi fick komma till Tre Portar! Nästa möte 20 augusti är förlagt till Landgången i Malmö, som är ett ganska nytt hus för andra halvan av livet.

TEXT: KARIN YTTERGREN-SAHLI

Välkommen till seminarium Schyssta villkor för bogemenskap – upplåtelseform, ekonomi, avtal

**lördagen 19 november kl 13–17 i kollektivhuset Dunderbacken
Hägerstenvägen 237 C, Axelsberg, Stockholm**

På programmet:

- Ylva Sandström, SABO, talar om hyresrätt och kooperativ hyresrätt
- Kollektivhuset Södra stations omvandling till bostadsrätt
- Hur få in motiverade boende? – Tre Portar, Skarpnäck och Rio, Gärdet
- Bogemenskap – en lönsam affär (Stockholmshem)
- Fika med gruppdiskussion
- Studiebesök i kollektivhuset Dunderbacken

Seminarier är öppna för medlemmar i befintliga kollektivhus, för grupper som vill starta nya bogemenskaper, för bostadsföretag, kommunalpolitiker och andra med intresse för alternativa boendeformer. Anmälan görs till Eva Norrby, eva.norrby@bahnhof.se

Stödmedlemmar välkomna!

KOLLEKTIVHUS NU behöver fler stödmedlemmar, detta för att bredda stödet för bogemenskap, bidra till nya kollektivhus och få in pengar till angelägna projekt. För att bli stödmedlem betalar du minst 100 kr per år till plusgiro 43 88 62-5. Skriv Kollektivhus NU som adressat. Du får gärna sända ett högre belopp så att vi kan fortsätta att informera om och tillvarata kollektivhusens intressen. Glöm inte att ange ditt namn, din adress och e-postadress.

Öppet hus för kollektivhusen första helgen i oktober

ÅRETS ÖPPET HUS-DAGAR kommer att hållas lördagen 1 oktober eller söndagen 2 oktober (i vissa hus annan dag under hösten). Då kan allmänheten bekanta sig med den alternativa boendeformen, träffa människor med erfarenhet av bogemenskap och titta på gemensamma lokaler och privata lägenheter. För närmare information, se lista med hus och aktiviteter på www.kollektivhus.nu.

Inger Lennartsdotter och Jonas Högberg har svårt att tänka sig ett annat boende än just Tunnan.
»Hur kan man bo på ett annat sätt?« frågar de sig.

Gemenskapen viktigast i Tunnan

Är man med och tar ansvar för sitt boende ger det ett större inflytande. Det menar Jonas Högberg som har bott i Tunnan i Borås i snart fyra år. Inger Lennartsdotter och Jonas Högberg är kompisar. Att det skiljer nästan 40 år mellan dem spelar ingen roll.

– Tunnan är inte åldersbetonat, det är en av de riktigt bra sakerna med Tunnan, säger Jonas.

Att bo i Tunnan är för Jonas och Inger inte bara ett boende. Det är också ett sätt att leva på. Inger Lennartsdotter har bott i huset 14 av 20 år. En kortare period bodde hon i ett annat kollektiv, i fem år bodde hon i en vanlig lägenhet.

– Men jag släppte aldrig Tunnan under den perioden. Så fort det hände något i Tunnan så var jag här, säger hon. När det väl blev en ledig lägenhet så kastade hon sig på den.

– Och det gäller att hålla hårt i lägenheterna här. Det är inte ofta folk flyttar ut.

För Jonas del blev mötet med Tunnan

lite av en chock. När han först flyttade in var det delvis på grund av den låga hyran, som ligger ganska långt under Boråssnittet.

– Men sen insåg jag att det är så jävla gött här. Det var inte vad jag trodde från början.

Familjär känsla

Det arbete som Tunnans hyresgäster gör för att hålla hyrorna nere är en del av det som skapar gemenskap i det sex våningar höga huset. Istället för att hushålla med hyresvärdarnas vaktmästare så är hyresgästerna själva vaktmästare. De klipper gräset, röjer i cykelförrådet, lagar småfel och

mycket mer. Det är också känslan av att våga be om hjälp, och veta att den finns under hustaket, som ger den familjära känslan som Inger gärna vill lyfta fram.

– Mina grannar är ju inte min familj. Men ändå är de det på ett sätt. Vi är lite som en stor familj, säger Inger.

Jonas om Tunnan: "Släpper man in sig själv i gemenskapen så är man inne".

Inger om Tunnan: "Varför är det inte så här i alla hus, brukar folk undra när jag berättar om Tunnan, och det kan man ju fråga sig".

TEXT OCH FOTO: SONJA RAPINOJA JOHANSSON

Fakta om Tunnan

Bogemenskapsföreningen Tunnan har funnits sedan 1987. Alla i huset från och med 10 års ålder är medlemmar i föreningen och har rösträtt i de frågor som behandlas på föreningsmötena. Huset är ett sju våningar högt punkthus med 27 lägenheter i storlekarna 1–5 r o k. Föreningens ekonomi är god. Budgeten har så gott som alla år varit i god balans och genererat ett stadigt överskott. Det finns ett flertal gemensamma lokaler utöver de standardlägenheter som finns i huset. Exempel på dessa lokaler är: allrum, kök, småbarnsrum, bibliotek, barnrum, batikrum, datorrum, systuga, filmrum, gästrum, bastu, snickarrum, pub, gym, pingisrum, replokal, tvättstuga, altan, grillplats, kolonilotter m.m.

Ett år efter ombildningen i Trekanten

Det har gått drygt ett år sedan Trekanten i sydvästra Stockholm ombildades, och ännu är det för tidigt att uttala sig om hur det kommer att fungera i längden. Men några reflektioner vill jag göra om hur livet i huset gestaltar sig.

Styrelsen i bostadsrättsföreningen (Brf) är de som märkt den största förändringen. Huset är 25 år gammalt och i stort behov av renoveringar. Mycket annat ska ordnas upp, avtal skrivas, regler sätts ihop. Brf-styrelsen består av både personer som är mycket engagerade i de gemensamma aktiviteterna i huset och sådana som inte brukar delta i till exempel gemensamma måltider. Även för trädgårdsgruppen har det blivit mer jobb, med bland annat en parkering och en dagisgård att ta hand om. Det är många i huset som inte förstått att vi nu behöver göra mer egna arbetsinsatser än när huset var hyresrätt.

Rösträtt även för hyresgästerna

Vi har valt att ha kvar kollektivhusföreningen, trots att de flesta som är medlemmar där också är medlemmar i Brf. Det har

vi gjort av flera skäl. 11 av 78 lägenheter är fortfarande hyresrätter och vi tycker att det är viktigt att även de som bor där har rösträtt när det gäller de gemensamma lokalernas användning och utrustning. Det är också bra för demokratin att fortsätta ha regelbundna husmöten där gemensamma frågor diskuteras och beslutas, och inte bara bostadsrättsstämma en gång per år. Både styrelsen för kollektivhusföreningen och den för Brf är med på husmötena, så att såväl bostadsrätts- som kollektivhusfrågor kan diskuteras.

Dessutom avlastar kollektivhusföreningen Brf-styrelsen från en del annat arbete. Kollektivhusföreningen förfogar över de pengar som Brf avsätter till gemensamma aktiviteter och utrustning av gemensamma lokaler. Det gör att Brf-styrelsen slipper de frågorna så att den istället kan koncentrera sig på fastighetsförvaltandet. En person sitter i båda styrelserna så att vi har direktkontakt mellan dem.

Ansvarsfördelningen mellan Brf och kollektivhusföreningen har diskuterats en hel del under året som gått, och ännu är inte gränsdragningen helt solklar. I princip har Brf, främst genom sin styrelse, tagit över den roll som Svenska Bostäder tidiga-

re hade. Kollektivhusföreningen sköter samma saker som den gjorde tidigare, med skillnaden att den inte är någon lokal hyresgästförening längre.

Alla har inte samma makt

I teorin består nu huset av ett A- och ett B-lag (bostadsrättsinnehavare respektive hyresgäster) när det gäller beslutanderätten, medan vi förut alla på sätt och vis var ett B-lag eftersom Svenska Bostäder då ägde huset och hade den yttersta beslutanderätten även om de gemensamma lokalerna. Vi försöker på alla sätt att i praktiken göra skillnaderna mellan bostadsrättsinnehavare och hyresgäster så små som möjligt, men det är knepigt när inte alla har samma makt. Jag tror också att det finns en risk för att det på sikt kan bli mer konflikter i huset, till exempel om hur de gemensamma lokalerna ska användas, när det nu blir betydligt större pengar inblandade i vår gemensamma ekonomi.

Några av oss var oroliga för att de som skulle komma att bjuda högst när lägenheter i huset skulle säljas, inte skulle vara intresserade av huset som kollektivhus, eftersom vi inte har någon arbetsplikt. Det blev stor omflyttning i huset både strax innan och året efter ombildningen, men hittills är det fler av dem som flyttat in som är aktiva i de gemensamma aktiviteterna än av dem som flyttat ut. Och en mäklare som sålt två lägenheter i huset säger att han har 15 personer listade som vill köpa lägenhet i vårt hus just för att det är kollektivhus. Men de flesta mäklare vill inte nämna ordet kollektivhus i sin marknadsföring, för att de anser att drar ner priset. Vi har pratat om att ordna en möjlighet för de som är intresserade av kollektivhus att anmäla sig på vår hemsida, men har inte lyckats med det än. Men de som hör av sig till styrelsen kan annonsera på hemsidans anslagstavla, för att förhoppningsvis nå eventuella säljare i huset.

ULRIKA EGERÖ

Glada matgäster i Trekantens matsal.

Barnen på Södra station har lagat maten.

Södra station: **Det kollektiva lever kvar trots ombildning**

När vi gick till omröstning i februari 2010 visste ingen hur det skulle sluta. Vi var en grupp som hade jobbat mot ombildningen med informationsblad, möten och diskussioner. Nu skulle det visa sig om vi hade lyckats övertyga de andra i huset om vådan av att ombilda till bostadsrätt.

De som ville ha bostadsrätt, menade att vi skulle få större inflytande om vi äger våra lägenheter. De menade också att hyrorna skulle höjas chockartat i Stockholms innerstad och det skulle vi slippa om vi gick med på omvandling.

Men det var inte bara vi i kollektivhuset som skulle rösta. Ytterligare två hus som ägdes av Svenska Bostäder har gemensamma anläggningar med vårt hus. Därför gick Svenska Bostäder inte med på ombildning om inte alla tre hus röstade ja. Däremot skulle inte rösterna läggas ihop utan i varje hus måste det vara minst två tredjedelar ja för att ombildningen skulle bli av.

I de andra husen fanns det många som var oroliga för att vi i kollektivhuset skulle stjälpa processen. Därför pågick hela tiden diskussioner om hur man skulle kunna stödja det kollektiva även vid en ombildning och en stadgrupp i huset fick in det i bostadsrättsföreningens stadgar. Säkert var avsikterna goda från flertalet, men för en del var det nog mest ett sätt att få med kollektivhuset på noterna.

Spänningen var olidlig när vi bänkade

oss i en stor sal på Södersjukhuset. In i det sista delade vi ut blad där vi uppmanade deltagarna att rösta nej. Men det blev ja till omvandling. I vårt hus tror jag att det handlade om en eller två rösters övervikt, i ett av de andra husen också med mycket liten marginal.

Det har gått ett och ett halvt år sedan dess. Nästan alla köpte sina lägenheter, även motståndarna. En del flyttade. Oron för att det kollektiva inte skulle leva vidare har hittills visat sig vara obefogad. De allra flesta ville fortsätta med gemensamma matveckor och så blev det också de två följande terminerna, hösten 2010 och våren 2011. Men samtidigt pågår diskussioner om ett nytt upplägg i huset där det inte blir obligatoriskt att delta i själva matlaget men dock i andra aktiviteter.

Hur det kommer att utfalla vet vi inte än, det behövs ju trots allt ganska många personer i matlagen för att de ska fungera. Det blir en spännande höst och vi kommer att rapportera i Bo tillsammans om hur det går.

– Jag var pessimistisk i början, säger Helen Rydberg, tidigare ordförande i kollektivhusföreningen. Jag trodde att det skulle bli svårt att fortsätta med matlagen, men de flesta som har köpt lägenhet är intresserade av det kollektiva. Men det är klart att det har blivit svårare att få en lägenhet för den som har dålig ekonomi nu när det är bostadsrätt. Den sociala segregationen blir större än tidigare.

TEXT OCH FOTO: INGRID SILLÉN

Italienskt studiebesök i Stockholm

I juni var den italienska branschorganisationen Legacoop Abitanti för kooperativa bostadsföretag på studiebesök i Stockholm med HSB och SABO som värdar. De 50 deltagarna kom även till Färdknäppen, där bland andra Monica William-Olsson och Anita Persson berättade om svenskt kollektivboende i allmänhet och Färdknäppen i synnerhet. Legacoop Abitanti har kontakt med flera bostadsprojekt i Italien. Organisationen har cirka 1 000 medlemsföretag (kooperativ) med lägenheter för totalt cirka 370 000 familjer. Kooperativen finns runt om i hela Italien.

KERSTIN KÄRNEKULL

Svärdet lägger ned

Efter att ha funnits i ca 23 år lades kollektivhusföreningen Svärdet ned i slutet av mars 2011. Detta på grund av att kollektivhuset tillsammans med 2 grannhus ombildades till bostadsrätt i mitten av november 2010. Inför och efter ombildningen har många gamla kollektivister flyttat. Dock har fredagsmatlaget fortsatt sin verksamhet under våren och då också med intresserade i de 2 grannhusen. De aktiva arbetar för att verksamheten med matlag även skall fungera i framtiden. Dessutom äger bostadsrättsföreningen (som heter Ånghästen) kollektivhusföreningens gamla lokaler och inriktningen är att verksamheterna skall fortsätta att fungera med gym (med en aktiv gymgrupp), snickeri, målarrum, vävrum och 2 stycken bastur. Dessutom planeras inrättandet av 2 gästlägenheter.

UFA-Fabrik – ett kollektiv för kultur och ekologi i Berlin

UFA-Fabrik är ett av Europas mest intressanta kollektiva experiment. Kollektivet bildades i slutet på 70-talet genom att en grupp aktivister tog över det då övergivna Universum Film Aktiengesellschaft (UFA) vid Tempelhof i södra delen av Berlin. Idag är byggnadskomplexet ett kulturellt och ekologiskt centrum med en mängd aktiviteter, öppna för allmänheten. Vid ett besök från Kollektivhus NU hösten 2010 kunde vi konstatera att centret sjuder av liv.

Centret består av ett flertal byggnader, såväl nybyggda som gamla bevarade och gamla ombyggda. Den största byggnaden är en gammal teaterlokal som bl.a. användes under Hitlertiden. Den är nu kulturskyddad och används flitigt för olika typer av kulturevenemang som är öppna för allmänheten. En annan del består av en konferensanläggning med tillhörande gästhotell. UFA-Fabrik används för musik, kabaréer, barnteater, dansföreställningar, föredrag och filmvisning. Där finns också en barncirkusutbildning, en förskola, en djurfarm för barn samt konstnärs- och hantverkslokaler.

På UFA-Fabrik bor 30 personer medan så många som 160 personer är sysselsatta

Studiebesök i UFA-Fabrik med en plan över hela området.

UFA-Fabrik har utvecklat en patenterad modell för solfångare som förflyttar sig med solen för att maximalt tillgodogöra sig solstrålarna.

med någon av centrets många verksamheter.

Centret har en stark miljöinriktning. Ett flertal byggnader har grästak (totalt 4 000 kvm) som minskar belastningen på det kommunala avrinningssystemet och förbättrar byggnadernas isolering. Vidare är anläggningen under större delen av året självförsörjande med energi genom de solceller som finns på taken. UFA-Fabrik har sin egen vattenreningsanläggning, även för

dricksvatten. Vidare finns ett organiskt bageri och en butik som säljer ekologiska livsmedel (även med möjlighet till catering). I viss mån odlas livsmedel för egen konsumtion inom området. Organiskt avfall komposteras.

Läs mer på:

<http://www.ufafabrik.de/intro.php> (information på fyra språk).

TEXT OCH FOTO: DICK URBAN VESTBRO

Centraal Wonen i Nederländerna

1970 började en grupp i Hilversum att planera för ett gemensamt boende. Det skulle vara möjligt att flytta in även för låginkomsttagare, bestå av cirka 50 lägenheter med gemensamma lokaler och de boende skulle tillsammans besluta om organisationen av det gemensamma.

1972 bildades Stichting Centraal Wonen och det mödosamma arbetet tog fart med att utforma, finansiera och bygga. 1977 var det dags för inflyttning i de 50 bostäderna. Bogemenskapen, Wandelmeent*) blev den första i sitt slag i Nederländerna. Många andra blev inspirerade och nu finns det minst 91 med liknande utformning.

Varje lägenhet i Wandelmeent tillhör en mindre grupp på 4-5 lägenheter med en gemensam gård och gemensamma lokaler med kök där man kan äta tillsammans. Några lägenheter är "oberoende" men kan ansluta sig till ett kluster och några är till för ungdomar. Längs den gemensamma gatan finns en möteslokal med café, "Luye hole", hobbyrum, bastu, gästrum och verksamhetslokaler. De senare är uthyrda som arbetslokaler till två av de boende.

Vällingklocka och kaffe

Varje vardagsmorgon halv tio ringer en vällingklocka och kaffe serveras i möteslokalen. På onsdagar, fredagar och lördagar finns också kaffeservering och en bar på kvällstid. Ansvar för verksamheten roterar mellan de olika klustren på veckobas. "Luye hole" används för fester, seminarier, möten, konserter och andra aktiviteter.

Wandelmeent följdes av en stor utbyggnad av bogemenskaper, initierade av de boende själva. Många grupper i Nederländerna har utvecklat sina egna projekt, oftast för att de boende har gemensamma uppfattningar om kultur eller hur man kan leva tillsammans. Enligt samverkansorganisationen FGW (se nedan) finns det minst 10 000 bogemenskaper, även om organisationen bara har kontakt med cirka 600 av dessa. Cirka 100 nya tillkommer dessutom varje år.

En bogemenskap definieras som alla former av boende med flera hushåll som har en förening med gemensamma möten, gemensamma lokaler som man själv för-

Wandelmeent, Hilversum. Första kollektivhuset i Nederländerna, 50 lägenheter och gemensamma lokaler. Inflyttat 1977. Källa hemsidan.

valtar, frivilligt medlemskap i föreningen och där föreningen själv beslutar om nya medlemmar.

Splittrat boende

Bogemenskaperna kan ha olika inriktning – öppna för alla åldrar, enbart för äldre (55+), arbets- och boendekollektiv, ekologiska bogemenskaper, storfamiljer (en grupp med minst tre vuxna som delar kök och andra utrymmen i en stor lägenhet eller ett hus), med multikulturell inriktning osv. De flesta bildar ett tydligt avgränsat projekt, men det finns också en ny idé om "splittrat boende". Det innebär att bostäderna är utspridda över ett område men att det finns gemensamma lokaler och verksamheter för de som är medlemmar i föreningen.

Det finns både i form av äganderätt och hyresrätt eller med blandade upplåtelseformer. Storleken varierar från tre lägenheter upp till 160. Minst 100 bogemenskaper nya tillkommer varje år. Cirka en procent av landets innevånare bor i någon form av bogemenskaper – att jämföra med en halv promille i Sverige (dvs 20 gånger fler kollektivhus i Nederländerna).

Nya EU-regler oroar

Ett aktuellt bekymmer, inte bara i Nederländerna, är att EU beslutat om en maximal inkomstgräns för bostäder i den sociala sektorn (bostäder med statligt stöd). Gränsen ligger på 33 000 €. Många som stått i kö för att flytta in i olika bogemenskapsprojekt men som har lite högre inkomster kan inte längre göra detta. Oron är stor för att det ska bli svårt att hitta tillräckligt med många intresserade. De hol-

ländska kollektivorganisationerna försöker påverka regeringen och EU att ändra på reglerna.

I Nederländerna finns två stora rikstäckande organisationer för bogemenskaper och en samarbetsorganisation:

- **LVCW (Landelijke Vereniging Centraal Wonen, www.lvcw.nl)**. Föreningen informerar om bogemenskaper till intresserade och startgrupper för att få till stånd fler projekt, tar tillvara de existerande bogemenskapernas intressen och påverkar bostadspolitiken.
- **LVGO (Landelijke Vereniging Gemeenschappelijk wonen van Ouderen, www.lvgo.nl)** är en förening för gemenskapsboende för äldre. Individer, startgrupper, existerande kollektivboenden och samarbetsorganisationer för sådana kan vara medlemmar. Föreningen har 91 medlemmar av vilka de flesta är bogemenskaper.
- **FGW (Federatie Gemeenschappelijk Wonen, www.fgw.nl)** är ett samverkansforum för LVCW och LVGO. Man har som uppgift att arbeta med forskning, information, rådgivning och förmedling. På den informativa hemsidan finns en handledning för alla som är intresserade av att starta en bogemenskap och massvis med annan information – allt på holländska.

KERSTIN KÅRNEKULL

*) www.wandelmeent.nl

Bofælleskab – fra drøm til virkelighed

Danska Aeldre Sagens utmärkta handbok "Bofælleskab – fra drøm til virkelighed" av Margrethe Kähler har kommit ut i en omarbetad upplaga. Boken handlar om hur man kan planera och få till stånd en bogemenskap, antingen för alla åldrar eller för seniorer. Den är full av exempel och tips, checklistor och inspiration. Den kostar 120 DKR och det är den väl värd! Porto tillkommer. Beställ genom e-post till mk@aeldresagen.se.

Färdknäppen 18 år

KOLLEKTIVHUSET FÄRDKNÄPPEN har blivit 18 år och alltså myndigt! Vi kan med bestämdhet hävda att idén bakom vårt boende verkligen fungerar och är långsiktigt hållbar. Vi firar på flera olika sätt,

bland annat med seminariet på ABF i Stockholm den 22 oktober. Vi hade också en fest i juni. Då skickade vi hoppfullt gröna ballonger med olika meddelanden över Stockholm.

VI TAR ANSVAR!

Ett seminarium om sociala innovationer för andra halvan av livet!

Färdknäppen blir 18 år och firar sin myndighetsdag med ett seminarium på ABF-huset, Sveavägen 41, Stockholm lördagen den 22 oktober kl 10–16:

En av vår tids största utmaningar är planeringen av bostäder för våra äldre. I dag fastnar frågan lätt i nationalekonomiska dilemman och föråldrade synsätt på äldre som föremål för åtgärder. Vi ser en stor potential i de initiativ och modeller som människor själva skapar. Den här dagen handlar om hur vi själva tar ansvar för våra liv och för varandra under andra halvan av livet.

Utgångspunkten är Färdknäppen – en social innovation som visat sig vara både hållbar och uthållig och som nu uppnått myndighetsåldern 18 år. Idén är beprövad och etablerad, men inte spridd. Nu tar vi tillfället i akt att i samband med denna myndighetsdag och The European Year for Active Ageing 2012 diskutera vad vi kan lära oss av sådana initiativ och hur vi kan bli mer delaktiga i bostadsplaneringen.

Mer information kommer via Färdknäppens hemsida och Kollektivhus Nu!

Kollektivhus NU

■ ■ ■ Det här är nummer 19 av »BO TILLSAMMANS« som är föreningen Kollektivhus NU:s informationsblad. Vi har rullande ansvar för redaktionen. Den här gången är Anne Demérus och Karin Yttergren-Sahli redaktörer. **För nr 20** ansvarar Nils Assarson och Bertil Egerö. Utgivning i november. Du som är intresserad av att vara gästredaktör för Bo Tillsammans, hör av dig till kollektivhus.nu@gmail.com

Styrelsen i Kollektivhus NU 2011

Ordförande:

Dick Urban Vestbro, Tullstugan Stockholm, 070-655 94 83, dickurba@gmail.com

Vice ordföranden:

Elisabeth Olsson, Majbacken, Göteborg elisabeth.olszon@telia.com

Eva Norrby, Sjöfarten, Stockholm eva.norrby@bahnhof.se

Kassör: **Birgitta Nordström**, Sockenstugan, Stockholm

Ordinarie styrelsemedlemmar:

John Fletcher, Tersen, Falun;

Nils Assarson, Landgången, Malmö;

Yvonne Segerheden, Hållkollbo, Stockholm.

Suppleanter:

Karin Yttergren-Sahli,

Vildsvinet/Örebro; **Anne Demérus**,

Färdknäppen, Stockholm; **Lotta**

Bystedt, Färdknäppen, Stockholm.

Webbredaktör: **Ingrid Sillén**

Vill du prenumerera på vårt elektroniska nyhetsbrev? Skicka e-post till nyhetsbrev-kollektivhus-NU-subscribe@googlegroups.com

Du kommer att få nyhetsbladet **Bo tillsammans** och annan information relaterad till kollektivhusboende.

På hemsidan www.kollektivhus.nu finns listan över kollektivhus i Sverige. Vet du något hus som inte finns med där, hör av dej till kollektivhus.nu@gmail.com

På hemsidan kan man också sätta in en bytes- eller intresseannons. Mejla till ingrid.sillen@comhem.se

Medlemskap

Föreningar/kollektivhus betalar efter antal lägenheter, se hemsidan. Enskilda personer kan bli stödmedlemmar för 100 kr/år.

Plusgirokonto 43 88 62–5.

Ange namn, e-post eller annan adress.

www.kollektivhus.nu